

Živý mrtvý

Nejen turisté, ale ani Pražané by patrně nevěděli, u které stavby v centru Starého Města je znám její nejstarší původ. Není to radnice nebo snad kostel Matky Boží před Týnem. Je to dnešní chrám sv. Jakuba Většího, postavený na místě kostelíka ze začátku 13. století. Oč je „Jakub“ napohled skromnější, o to je krásnější uvnitř. Inu, baroko.

Jedním z uměleckých skvostů je umělecký náhrobek Ferd. Brokoffa z roku 1716, postavený pro nejvyššího kancléře Království českého, Jana Vratislava Václava z Mitrovic. Právě o tomto šlechtici se vypráví jiná, téměř hororová pověst.

Hrabě z Mitrovic měl podivný sen, že zemřel, ale že se v rakvi probudil. Jenže bez pomoci zvenčí se udusil. Měl velké obavy, že se by mu to opravdu mohlo stát. Ostatně takové případy jsou známé dodnes. Hrabě proto nařídil, aby mu po jeho smrti (+1712) probodli srdce. Avšak lazebník tu odvahu neměl, nebožtíka trochu škrábnul na hrudi, jen co by byla vidět krev. Po pohřebním obřadu uložili rakev do krypty u sv. Jakuba.

Další dny se však v kostele ozývaly podivné temné zvuky, něco jako vzdálené volání a temné bušení do zdi. Zděšení věřící utíkali ve strachu, že tam straší duchové. Chrám byl urychleně znovu vysvěcen a podivné zvuky skutečně ustaly. Jiné mínění však měli mniši z řádu premonstrátů, pod který spadala správa kostela. Otevřeli kryptu a pod náhrobkem Mitrovic našli na zemi pohozené víko a vedle něj pokroucené tělo hraběte. Oči měl vytřeštěné a jeho obličej byl znetvořený hrůzou. Uložili ho zpět a rakev zavřeli s pevnou vírou, že Bůh vyslyší jejich vroucí modlitby a duši hraběte dopřeje věčný klid.

Je to opravdu jen pověst? Vezměme v úvahu život Marie Terezie (*1717), kdy událost s Mitrovicem byla v živé paměti nejen Prahy, ale i tehdejšího vídeňského dvora. Je velice pravděpodobné, že proto tato osvícená a velice vzdělaná císařovna vydala za svého panování (1740–1780) nařízení, aby se na hřbitovech stavěly márnice. Tam zůstal každý nebožtík na márách 3 až 4 dny a hrobník měl povinnost ho kontrolovat, zda se neprobudil. Některé márnice byly opatřeny zvonkem a v zimě se dokonce vytápěly, aby případně obživlý člověk v noci náhodou nezmrzl. Dnes existence márnice díky pokročilé medicíně téměř ztratila význam a ty většinou slouží už jen hrobařům jako sklad nářadí.

Na zdi vpravo poblíž křtitelnice visí na řetízku uschlá a dočista zčernalá lidská ruka. Byla jsem hodně malá, když mi babička řekla, že ta ručička upadla holčičce, co uhodila svoji maminku. Možná to byla výchovná reakce na můj nějaký nerozum.

Pověst líčí případ zloděje, který chtěl ukrást Panence Marii skvostné dary věřících. Socha ho pevně uchopila za ruku a nepustila, proto mu ji museli useknout. Celkem s jistotou se dá říci, že to je skutečně ruka zloděje, ať už byl utětim ruky potrestán za cokoliv.

